

TELEGRAFULU ROMANU.

Nr. 13. ANULU XVI.

Sabiuu, in 15/27. Februaru 1868.

Telegrafulu ese de doue ori pe septemana : joi'a si Duminec'a. — Prenumeratiunea se face in Sabiuu la expeditura foiei pe afara la c. r. poste, cu bani gat'a prin scrisori francate, adresate catre expeditura. Pretuluu prenumeratiunei pentru Sabiuu este pe anu 7. fl. v. a. ear pe o jumetate de anu 3. fl. 50. Pentru celelaltepartii ale Transilvaniei si pen-

tru provinciile din Monarchia pe unu anu 8 fl. era pe o jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. si tieri straine pe anu 2 pe 1/2 anu. 6 fl. v. a.

Inseratele se platescu pentru inteia ora cu 7. cr. sirulu, pentru a dou'a ora cu 5 1/2 cr. si pentru a trei'a repetire cu 3 1/2 cr. v. a.

Nr. 317—1868

Publicatiune.

Din partea Directiunei cartii funduari se face cunoscutu: cumca localisarea pentru intemeierea cartiloru funduari, din 1-a Martiu incepundu, continue si in urmatoarele comune alu comitatulu Clusului se va interprinde: Berindu, Maskas ungurescu, Chintau, Pappaleu, Feiurdu, Teuti, Feleacu, Fenesiu romanu, Sasz-lona, Hidegszamos, Hevsamos, Egerbegy-romanu, Samar'a (Kis-kapus) Dongo, Panik, Szoln'a, Nerti'a, Bercea, Restoltiu, Bogdana, Czudo, Niresu, Cutiesu, Babgiu, Fildu de medicocu, Fildu de susu, Hodisu, Huta-Egeriste, Sebesiu-micu, si Csucsca.—

Aceia posesori darn, care in mai susu amintitele comune posedu ceva posesiune, se provoca: a se infatiosi'a in antea commissiuneloru la pertraptari desbateri precumu si la localisare, spre apararea drepturiloru sale, s'au in persona, ori prin unu plenipotentiatu cu atatu mai tare, caci la din contra commissiunele cartii funduarii, dupa instructiunile prescise, pe spesele acelor, voru denumi unu reprezentantu; cu care vor avea a fini pertraptarile.—

Clusia 20 Februaru 1868.

Directiunea cartii funduari.

Politic'a faptelor.

In tempuri asi'a de grele cum suntu ale nostre, amu disu, nu demultu, e greu ca cine-va sa se pota tine neintreruptu la inaltimea, de unde sa pota predomi situatiunea intr'ega. Cu deosebire insa va fi greu, candu politisatoriulu va fi predomni de o fantasia sburdalnica, carea i infatisieza din situatiune numai partea poetica, iera pre cea reala, pre carea radima greutatea i-o perde din vedere. Unii sciu, altii iera audimu, ca casatoriile rezultate n um a i dupa intipuri poetice, a rare ori suntu fericite. Caus'a va fi multimea lucrariloru si necasuriloru celoru multe, cari scoboru pre omu din regiunile fantasiei, la realitatea cea mai prosaica. Sosindu la acest'a si vediendu visatoriulu, ca cele de mai inainte in adeveru erau numai visuri, intra disarmonia simtieminteloru produse de deceptiune (insielaciune), mai tardiu insa, candu vede ca, in ilussionile sele nu s'a pregatitu cu nimic'a pentru starea cea adeverata a lucrariloru si acum nu e in stare a face nimic'a pentru sine, caci pote nu are cu ce, seu pote nu e deprinsu, — intra deprimatiunea si in fine desperatiunea. Ce pote sa faca cine-va in desperatiune, istori'a si cronicile de totu feliulu, ne spunu in tote dilele.

Sobrietatea este asi'a dara, carea ne conduce, catra adeverat'a stare a lucrariloru; langa ea se cere insa ostenela neintrerupta, pre langa ea se recere, ca actiunile membriloru unei familii, natiuni, a unui statu sa marga, precum se invertu rotele unui orologiu. Altfeliu tote suntu zadarnice.

Societatea catu de mica aru fi, are lipsa de unu substratu pentru operatunile, intreprinderile sele. Celu dintaiu trebuie sa fia scopulu, care se fia punetoriulu in miscare, seu motorulu, deca ne vomu servi de o simpla espressione. Acum vinu mijlocele. Si nu are o societate, o natiune, unu statu scopu? si nu-i stau mijloce la dispusitiune?

A fostu tempuri de totu nefericite, candu ide'a societatiiei era de totu reu intielasa. Erau atunci numai unele clase de omeni, cari se privea pre sine de omeni; pre ceia-lalti ii privea mai putinu de catu pre sine si pentru ca cei dintaiu sa se pota sustine in prerogativele loro, impedeau pre cei din urma si dela cugetulu, ca si ei suntu omeni si si ei au a se ingrigi de fericirea loro. Amu repetitu de multe ori, ca procedura acest'a si-a isbanditu cumplitu asup'a societatiiei omenesci.

Referintiele acele cari impartiau societatea in domnitori si domniti au incetatu. Dara ferberea pana candu elementele aceste eterogene sa se pota apropia unele de altele, decurge de 20 ani si inca nu si-a terminatu procesulu.

A predice, in impregiurasi de aceste, pre ani seu seculi inainte viitoriulu e forte greu, dara deca ne vomu da silintia a cunosce starea lucrariloru dupa firea loro, apoi celu putinu cu probabilitate ne putemu face o intipuire si despre venitoriu.

In tierile nostre — ne restringemu pre catu ajunge nationalitatea nostra in marginile statulu nostru, — traimu cu felurite nationalitati, cari din trecut, mai multa seu mai putinu, a adusu in prezentu niscari privilegii, niscari prerogative. Tote striga dupa egal'a indreptare; insa vedemu, ca natiunea magiara sustine nobilimea in starea ei privilegiata de mai inainte si i lasa dreptulu de alegere netiermuru de nici o mesura; serbii ceru egal'a indreptare, dara aru vrea ca sa nu se lapede de privilegii, cari bisericesce le asigur'a in trecutu ore-care preferintia; sasii inca voru egal'a indreptare, dara unu teritoriu esclusiv nationalu, cu jurisdicitiuni esclusiv nationale, cu avere propria nationala esclusiva, pentru aceea totu voiescu, ca sa treca si in bratiile venitorulu.

Precum vedemu lupt'a este si interna in sinulu fia-carei natiuni, pentru ca fia-carea aru vre progresulu, dara nu se pote deslipi fara cu lacrimile in ochi, de „bunetatile“ trecutulu. Aceste natiuni sa ni le intipui, ca si acei recruti imbuibati, cari au sa marga a se lupta pentru patri'a comuna, unde insa pentru ordine trebuie sa se desbrace de totu particularismulu loro de acasa, dara fiindu ca acel'a era „bunu“ in intielesulu loro, nu se potu desparti de elu. Legile disciplinei insa i face in scurtu tempu egali, ii uniformeza nu numai dupa exterioru, dara si in spiritulu loro, pentru ca numai asi'a potu fi buni de a intempera pre inamicu.

Inimiculu nostru comunu e necultura, pre carea impreuna trebuie sa o alungamu. Spre scopulu acest'a trebuie sa se uniformeze si drepturile nostre, ca fia-care sa se pota desvoluta egalu si tine pasu la lupt'a cea mare contra intunereculu. Aici amu ajunsu asi'a dara la scopulu comunu.

Mijlocele trebuie sa se puna in aplicatiune de fia-care individualitate nationala. Ele au sa fia substratulu luptei si asi'a dara dela puterea loro aterna castigulu invingerei.

Dara cari sa fia aceste mijloce?

Cate ramuri a desvolutu vieti'a poporeloru pana in diu'a de astadi suntu totu atatea mijloce, incepundu dela cele mai de josu pana la cele mai de susu. Agricultur'a, industri'a, negociulu si inteligintia preste totu, fia-care si are loculu seu in sirulu acestoru mijloce. Pentru ca unele lifereza materia altele intelectualitate; tote suntu insa necesarie pentru constituitiunea unui poporu si tote contribuie la infflorirea unui statu.

Cine se pote radica acum la pusetiunea din care se scie apretiu, impregiurarea acest'a, dovedesce sobrietate si calculaza cu fapte reali viitoriulu poporulu seu. Cine scie face apretiuirile aceste va ave si mesur'a adeverata pentru judecarea foloseloru si pericuiloru, cari suridu unei natiuni si amenintia pre o natiune si dupa mesur'a acest'a si de natur'a acest'a va fi si judecat'a venitorulu.

Noi amu fi fericiti candu nisuintiele nostre nu aru fi nici decum straine de aceste consideratiuni. Noi amu fi fericiti candu in o procedere conglasuitoru amu pasi, o repetimu, ca o trupa bine organizata, pre tote punctele insirate mai susu. Tere-nulu nostru si candu aru fi putinu, catu aru fi aru fi siguru. Elu aru fi o positiune din care sa avemu prospectulu neinsielatoriu pentru inaintare.

Avemu exemple din secululu trecut si din

celu de fatia, candu popore cu trecutori lungi, dara in cari nu s'a bagatu in sema decatu numai emolionile simtiementali, cari le-au facutu sa-si pretiuisca puterile pre multa si periculi sa nu-i vedea, si a fostu reu pentru unulu si pentru altulu.

Eata dara prospectulu unei politici, carea nu radima pre alta decatu pre lucruri de acele, care in adeveru nu infatisieza munti de aur, carea are multa ostenela si truda prosaica in sine, dara dela carca, pusa odata in lucrare, ne promitemu mai multa, pentruca radima pre lucruri faplice. Pre acest'a noi amu numi-o: politic'a faptelor.

Eveneminte politice.

Sabiuu 14 Februaru.

In delegatiunea senatulu imperialu a fostu interpelatu dlu de Beust despre afacerea cu pasaportele Hunoveraniloru, carea se dicea prin d'uarie, ca a datu ansa la reclame din partea Prussiei. Dlu de Beust a datu declaratiuni, cari a multiamitu pre delegatiune si cari a facutu impressiune buna si in Berlinu.

Din Orientu, dupa o linisce de vre-o cate-va dile iera incepu a se respandi sciri neliniscitorie si cari descriu situatiunea de asi'a, ca si candu intrevenirea puteriloru apusene nu aru fi avutu nici unu efectu.

Turci'a vrea sa armeze populatiunea mahometana intr'ega. De alta parte vrea sa publice tote actele diplomatice cari privescu insula Cret'a.

Delegatiunea ungeresca.

Sectionea pentru esaminarea bugetulu armatei au fostu de credintia ca numai prin stabilirea unoru principie corespunditoare si economisirea dorita se aru pute ajunge. Din partea sectionei amintite s'a cerutu mai antaiu ca servitiulu activu in armata se fie numai de 2 ani, dar in decursulu acestoru doi ani soldatulu se nu capete concediu de a merge pe acasa. S'a cerutu mai departe reducerea statulu prezentu alu armatei. Acesta propositiune cadu dupa ce ministrulu Andrassy dede unele desluciri detaiate, referitoare la situatiunea presentu. Per cel cere ca militi'a se faca juramentu a tienne constitutiunea.

La acest'a respunde Andrassy ministrulu ca militi'a are sa jure supunere si ascultare catra superiorii sei si catra monarcu, iera la constitutiune jura monarculu insusi si atata este destulu. Cu privire la institutele de instructiunea militare a recunoscutu ministrulu ca suntu forte reu organizate, si insusi si-a propusu a introduce reforme adenci taiatote. Membrii delegatiunei si respicara dorintia ca sa se reinfintieze Ludoviculu (academi'a militara ungeresca) din Pest'a.

Spesele fortificatiuniloru si ale edificatiuniloru erariali militare suntu preliminate in bugetu la 2,600 000 fl. v. a. Pensionele militari se urca peste 11 milioane fl. v. O suma intr'adeveru forte mare, si carea nu potu a nu face impressiune a sup'a delegatiloru. Ministeriulu observa acest'a cercustantia si nesui a o mai netedi prin aceea ca va intrebuintia pe pensunati in diferite posturi, pre cati numai ii va pote. Delegatulu Perczel nu vre se recunosca cumca pensunile aru ave caracteru de „faceri comunu“ pana candu ministeriulu nu va dechiaru cumca si honvedii se voru provede cu pensuni din acel'a-si fondu. Aceste pareri ale lui Perczel precumu si cuventarile tiente de delegati Vardy si Ivanka privitoare la formularea acestei propuneri s'ira pe ministrulu Andrassy a se dechiaru in meritulu causei acestia.

Dupa deslucirile date din partea lui Andrassy, majoritatea se margini a esprime urmatoarele dorintie, ca: 1) ministeriulu sa se doblege a i aplica

